

RAAKA-AINEKATSAUS SYYSKUU 2023

Raaka-ainemarkkinat ovat olleet hyvin epävakait viime vuosina. Hinnat nousivat tasolle, jota emme ole aiemmin nähneet. Syynä tähän ovat olleet koronavuosien sekä Ukrainan ja Venäjän sodan aiheuttama raaka-ainepula ja tuotantokustannusten voimakas nousu. Tilanne on nyt asteittain paranemassa loppuvuotta kohti.

Useimmilla raaka-aineiden valmistajilla ovat olleet korkeat varastotasot johtuen aiemmista saatavuusongelmista sekä osittain myös korkeiden hintojen aiheuttamasta vähentyneestä kysynnästä. Energian hinta on laskussa mutta pitkälti riippuu siitä mille ajanjaksolle valmistajat ovat suojanneet energiasopimuksensa. Energian hinnan lasku näkynee tuotantokustannusten laskuna aikaisintaan loppuvuodesta tai ensi vuonna, mutta pitkälti riippuu myös siitä kuinka energiamarkkinat kehittyvät syksyn ja talven aikana.

Ukrainan ja Venäjän sotatilanne vaikuttaa edelleen raaka-ainemarkkinoihin. Khakovkan padon hajoaminen on aiheuttanut valtavia ongelmia Ukrainan maatalousalueille mm. vehnän ja maissin saatavuuteen kyseisiltä alueilta.

Talouden epätasapainoa aiheuttavat myös eräiden pankkien kaatuminen niin USA:ssa kuin Euroopassakin. Euroopassa on lakkoiltu parempien palkkojen puolesta johtuen korkeasta inflaatiotasosta. Ilmaston puolella El-Nino ilmiö on voimistumassa ja se aiheuttaa äärimmäisiä sääolosuhteita kuten pitkiä hellejaksoja, kuumuutta, kuivuutta ja rankkasateita. Monet alueet Euroopassa ja maailmalla kärsivät kuivuudesta ja vesivarojen vähyydestä. Sään ääri-ilmiöt voivat vaikuttaa nopeastikin raaka-aineiden hintoihin. Yleisesti edellämainitut tekijät aiheuttavat epävarmuutta loppuvuoteen ja vuodelle 2024.

Maissi

Maissin saatavuus on tällä hetkellä parempaa kuin v. 2022, osittain myös kysynnän vähentymisen vuoksi. Erikoistuotteiden kuten vahamaissin saatavuus on kuitenkin vähäisempää ja hintataso on pysynyt edelleen melko korkeana. Lähiaikojen sääolosuhteet ovat tärkeitä uuden sadon onnistumiselle. USA:n ja Brasiliaan on ennustettu hyvää satoa, joskin kuivuuden vuoksi USA:n sato odotuksia on laskettu aiemmasta. Kiinassa ja Argentiinassa maissi on kärsinyt kuivuudesta. Euroopassa tuotanto on suurempaa edellisen heikon sadon vuoksi, mutta hyvin paljon riippuu sadon saannosta. Maissin viljelypinta-ala on Euroopassa laskusuuntainen. Viljelijät vaihtavat muihin hyödykkeisiin pienemmän satoriskin vuoksi. Vienti Ukrainasta on hidasta ja Khakovkan padon tuhoutuminen on vaikeuttanut tilannetta entisestään.

Vehnä

Vehnän hinta on ollut laskusuuntainen kevääseen asti kylvöjen ja vähäisemmän kysynnän vuoksi. Keväällä jatkettiin Mustanmeren viljasopimusta, mutta heinäkuussa sopimusta ei enää Venäjän taholta uusittu. Vienti Ukrainasta on hidasta Mustanmeren satamien toimitusongelmien vuoksi. Epävarmuus Mustanmeren alueella aiheuttaa epävakautta vehnän hinnalle. Euroopassa mm. Espanja on kärsinyt kuivuudesta. Pohjois-Euroopassa sateet ovat huonontaneet vehnän laatua. Kiinassa kysyntä on kasvanut markkinoiden uudelleen

avaamisen sekä heikkojen sääolosuhteiden vuoksi. Maailmanlaajuisen tuotannon on ennustettu olevan korkea joskin viimeaikaiset luvut ovat laskeneet aiemmasta. Vehnämarkkinoihin vaikuttavat myös USA:n sadon suuruus ja yleisesti sääolosuhteet lähiaikoina.

Peruna

Perunasato 2022 ei ollut hyvä Euroopassa ja saatavuudessa on ollut niukkuutta. Monet viljelijät siirtyivät muihin satokasveihin. Vuoden 2023 sadon ennustetaan olevan pienempi Euroopassa ja teollisuuden on pitänyt maksaa enemmän viljelijöille, jotta he pysyisivät perunantuottajina. Lähikuukausina sääolosuhteet vaikuttavat perunasatoon.

Tapioka

Thaimaassa toukokuun sateet paransivat pitkän kuivuuden jälkeen viljelyolosuhteita. Tapiokajuuren saatavuudessa on ollut niukkuutta, lisäksi tärkkelyspitoisuus on ollut alhaisempaa. Tuotanto on ollut pienempää vähentyneen kysynnän myötä. Tuotantokustannukset ovat nousseet korkeaksi ja hinnat ovat olleet noususuuntaiset.

Soija

Globaalin soijatuotannon on ennustettu olevan n. 10 % korkeampi. Tämä johtuu pääsääntöisesti Brasilian hyvästä sadosta, USA:n edellisen vuoden sadosta ja Argentiinan soijatuotannon elpymisestä. Kiina, joka on soijapavun merkittävämpiä maahantuojia saattaa käyttää enemmän vehnää ja maissia soijan tilalla ja tällä on vaikutusta maailmanlaajuisen soijan hintatasoon. Hintatasoon vaikuttaa pitkälti USA:n satonäkymät. Serbian sato valmistuu loppusyksystä. Sääolosuhteilla on merkittävä vaikutus hintatasoon.

Maitoproteiinit

Maitoproteiinien hintataso on laskussa Euroopassa korkeiden varastojen ja vähentyneen kysynnän vuoksi.

Kananmunatuotteet

Kananmunatuotteiden hinnat ovat olleet historiallisen korkealla ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Tämä on johtunut Euroopassa lintuinfluenssasta sekä kananmunien heikosta saatavuudesta. Tilanne on tällä hetkellä parempi Euroopassa ja USA:ssa lisääntyneen kananmunatuotannon vuoksi. Kysyntä on alhaisempaa kesäkuukausina. Kananmunatuotannon on ennustettu kasvavan mutta ennakoitua vähemmän. Hintatason laskua on nähtävissä aikaisintaan loppuvuodesta tai vuoden 2024 alkupuolella.

Lihaproteiinit

Lihaproteiinien hinnat ovat olleet nousussa Euroopassa sianlihan hinnan nousun ja vähentyneen saatavuuden vuoksi. Heikentyneen kannattavuuden vuoksi suuri määrä siankasvattajia on joko lopettanut osa-aikaisesti tai kokonaan sianlihan tuotannon mikä on näkynyt voimakkaana laskuna sikojen tuotannossa. Lihaproteiinien pääraaka-aineena käytetään siannahkaa. Samasta raaka-aineesta kilpailee myös gelatiiniteollisuus joka ostaa n. 60 % saatavilla olevasta raaka-aineesta.

Sokeri

Globaalin sokerintuotannon on ennustettu laskevan johtuen vahvistuvasta El-Nino sääilmiöstä tuottajamaissa sekä maailmanlaajuisen sokerivajeen vuoksi seuraavina vuosina. Euroopassa ja Brasiliassa myöhäinen satokauden alku nosti hintatasoja, mutta tilanne on nyt tasaantunut. Sokerihintojen spot-markkinat ovat olleet melko korkealla Euroopassa. Sääolosuhteet vaikuttavat Euroopan hintatasoon lähikuukausina.

Fosfaatit

Fosfaattien raaka-aineiden hinnat ovat olleet laskusuunnassa johtuen alhaisemmista energia- ja rahtikustannuksista.

Sakeuttajat

Karrageenien raaka-aineen merilevän hinta on ollut yhä korkealla tasolla, mutta muut tuotantokustannukset ovat laskeneet ja tämä on laskenut hieman hintatasoa.

Lisäaineet

Kiinalaisten lisäaineiden hinnat ovat laskeneet alhaisempien rahtikustannusten ja osittain myös kysynnän laskun vuoksi. Tuotanto toimii normaalisti, kun covid-rajoitukset on purettu. Kesällä Kiinassa on tuotantoseisokkeja huoltotöiden sekä kuumen sään vuoksi. Tämä voi luoda viivästyksiä ja niukkuutta raaka-aineille ja hinnat voivat muuttua nopeastikin.

Sipuli ja valkosipuli

USA:n sipulien hinnat nousivat edellisenä vuonna inflaation ja kuivuuden vuoksi. Uusi sato näyttää lupaavammalta. Intialaisen sipulin vienti on ollut korkealla tasolla. Tänä vuonna sato oli n. 20 % pienempi, koska viljelijät siirtyivät valkoisesta sipulista punasipuliin. Loppuvuoteen ennakoitaan hintatason nousua. Kiinassa sipulisato valmistuu syksyllä ja hintatason ennakoitaan vahvistuvan. Kiinalaisten valkosipulien hinnat nousivat keväällä johtuen kylmästä säästä. Hintatasoa ohjaavat valkosipulin futuurimarkkinat, spekulatio sekä valkosipulin kysyntä. Uusi sato valmistuu kuivauksen jälkeen syksyllä ja hintatason ennustetaan vahvistuvan. Intiassa valkosipulia prosessoidaan sipulisadon jälkeen ja hinnat vahvistuvat loppuvuotta kohden.

Pippurit

Pippureiden hinnat ovat olleet laskusuunnassa viime kuukausina. Globaali tuotanto ja kysyntä ovat tasapainossa tänä vuonna, joskin varmuusvarastot ovat laskussa. Viljelijöitä on myös siirtynyt muihin tuotantohyödykkeisiin. Suurista tuojamaista Kiina on ostanut n. 40 % Vietnamin tuotannosta.

Pippureiden tuotantokustannukset ovat nousseet ja korot ovat korkealla. Yleisesti pippureiden tuotantomäärät ovat laskussa ja kysyntä kasvussa, tulevaisuudessa ennakoitaan korkeampaa hintatasoa.

Paprika

Paprikaa istutetaan loppukeväästä tuottajamaissa (Kiina, Peru, Zambia, Espanja). Kiinassa oli lumisateita istutuksen aikaan. Espanja on kärsinyt kuivuudesta lisäksi tuotantokustannukset ovat nousseet. Hintatason ennustetaan nousevan loppuvuodesta.

Tomaattijauhe

Hintataso edellisestä sadosta nousi ennätyskorkealle. Nykyiset varastot ovat alhaiset ja kysyntä on nousussa. Viljelykustannukset ovat myös nousseet mm korkean korkotason vuoksi, lisäksi Co2 emissiot nostavat kustannuksia. Energian hinta vaikuttaa tomaattien viljelykustannuksiin merkittävästi ja vesivaroissa on niukkuutta.

Yrtit

Basilikan ja meiramin hintatasot ovat nousussa. Kysyntä on suurempaa ja varmuusvarastot edelliseltä vuodelta ovat pienet. Tuotantokustannukset ovat nousseet ja inflaatio on korkea tuottajamaissa. Oreganossa varmuusvarastot ovat olleet hyvät mutta pyrrolizidiini alkaloidit ovat aiheuttaneet ongelmia hyvälaatuisen oreganon saatavuuteen. Viljelijät ovat vähentäneet viljelyalaa johtuen nykyisestä kustannusten noususta ja oreganon hintatasosta.